

OBRTNI VESTNIK

P. n. Državno licejska knjižnica,
Ljubljana

strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 48
polletno . . . » 24
posamezna številka . . . » 2

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Cene inseratom:

Pri 1× objavi $\frac{1}{2}$ str. K 1000
» » » $\frac{1}{2}$ » » 500
» » » $\frac{1}{4}$ » » 260
» » » $\frac{1}{8}$ » » 140
» » » $\frac{1}{16}$ » » 75
Pri 12kratni objavi 5%, pri
24kratni obj. 10% popusta.

IV. letnik.

V Ljubljani, 15. januarja 1921.

Štev. 2.

Nove naloge.

Danes hočemo izpregovoriti nekaj besedi o popolnoma novih nalogah, ki jih imamo rešiti v najbližji bodočnosti in za katerih važnost v širokih vrstah obrtništva ni pravega razumevanja. Neposredni povod za naša izvajanja so nam dale besede ministra za trgovino in industrijo dr. Vekoslava Kukovca na zadnjem sprejemu interesentov v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Gospod minister je prav krepko povdaril, da moramo v današnji dobi posebno gojiti socialno politiko. Minuli so namreč časi svobodnega razmerja gospodarskih sil, treba je tudi obrtništvu kreniti nova pota in razmerje napram nastavljenem postaviti na nove podlage. Ali takoj moramo pristaviti, da naj se nas ne razume napačno. Odločno odklanjamo današnje stališče delavstva in velikega dela pomočnikov, ki išče v pretiranih mezdniht zahtevah izboljšanje svojega položaja ter pri tem popolnoma pušča v nemar kvaliteto dela ter neobhodno potrebno disciplino napram delodajalcu. Pri tem namreč nastavljeni le preveč pozabijo, da nosi delodajalec vso veliko skrb za vzdrževanje obrata in vso odgovornost.

Minister Kukovec je bil mnenja, da morajo v današnji dobi delodajalski krogi pokazati polno razumevanje vseh socialnih potreb ter ne smejo ozkosrdno vstrajati na starih, nemodernih stališčih, ki jih je razvoj dogodkov, posebno vojska, popolnoma prehitel. Pbkazal je tudi smer, ki jo le treba iti produktivnim krogom. Glavno načelo mora biti povzdiga produkcije, čeprav s trenutnimi žrtvami. Kajti le to je vir novega blagostanja, ki bo zopet omogočilo večje plače in močno alimentacijo socialnih naprav. Marsikateri obrtnik v današnji dobi pomanjkanja surovin, prometnih ovir ter kupčijske negotovosti obupuje ter svoj obrat samo navidezno vzdržuje. Nekateri se celo vržejo na neproduktivno špekulacijo, ki jo moramo mi s splošnega gospodarskega stališča zavračati. Da pri takem blodnem pojmovanju današnjega resnega časa ni pravega razumevanje za rešitev neodložljivih socialnih nalog, je samo naravno.

Vseh teh problemov namreč ni mogoče, rekli bi, zlomiti čez koleno, ampak je treba polne uvidevnosti in popustljivosti. To velja za vse produktivne stanove in so nam lahko za vzgled veliki zapadni narodi, predvsem Angleži, ki s svojim globokim razumevanjem razvoja dogodkov sproti ublažijo in izravnavajo

vsako novo socialno diferenco med delodajalci in delavstvom.

Baš sedaj je v obrtništvu nastal odločen odpor proti visokemu povišanju prispevkov za bolniške blagajne. Zavračati moramo to naknadno povišanje, ki pomeni težko obremenitev obrtniškega stanu, posebno zato, ker je nastopilo tako sunkoma in nepričakovano. Pri tem moramo ugotoviti predvsem, da odklanjamo način, kako vlada postopa v takih slučajih. Posamezni vladni oddelki ne postopajo namreč sporazumno, ampak skuša en oddelek drugega prehiteti ali celo dezavuirati. Da pri tem interesentje navadno ne pridejo do besede, ampak po večini samo ena skupina, je umljivo. Zahtevati moramo nadalje od državnega uradništva, da stoji res v službi države in ni eksponent nobene politične stranke. Le na ta način se moremo sporazumeti in ustvariti bazo za širokotezno socialno politiko. Ako vlada ne more ustvariti reda v vrstah uradništva, potem tudi mi moramo odklanjati odgovornost in sodelovanje v državnem življenju.

Naša naloga je dvojna. V prvi vrsti moramo skrbno paziti, da vlada vse tekoče važne zadeve pripravlja in rešuje res nepristransko in samo v državnem interesu ter pri tem vedno čuje oba zvona, to je, se vedno posvetuje z vsemi v poštev prihajajočimi interesenti. Na drugi strani pa je nujno potrebno, da mi sami krenejo moderno pot in s čim večjo, čeprav mukepolno produkcijo delamo gaz za izboljšanje položaja delojemalcev.

Poset trgovskega ministra v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Dne 8. januarja 1921 je počastil naš trgovski minister Dr. Vekoslav Kukovec trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani s svojim posetom, da stopi v stik z gospodarskimi korporacijami in zaslisi ob nastopu svojih poslov kot trgovski minister želje interesentov. Ministrov prihod so pričakovali zbornični svetniki s predsednistvom na čelu, mnogobrojni zastopniki zveze gremijev in zadrug, ljubljanskega gremija in trgovskega društva »Merkur« ter pokrajinske zveze obrtnih zadrug in obrtnega društva v Celju.

Zborovanje je otvoril zbornični predsednik g. Ivan Knez, ki je v svojem pozdravnem govoru poudaril težavno stališče trgovstva pri sedanjih negotovih razmerah, pri vedno rastoči in od vlade umetno ostvarjeni konkurenci zadružništva.

Minister Dr. Kukovec se je zahvalil za sprejem in razvil na to program svojega delovanja. Ko se je določilo da ima prevzeti resort trgovskega ministristva, je takoj porabil pravoslavne božične praznike v to, da zasliši iz ust glavnih predstavnikov gospodarstva in trgovine mnjenje o potrebnih ukrepih, da se progresivno zboljšava naše gospodarsko stanje. Nahajamo se na sredi pota iz vojnega gospodarstva k svobodnemu trgovskemu prometu in delu. Drug za drugim prihajajo naši sosedje k nam s prošnjo, da sklenemo z njimi trgovske pogodbe. Oglasila se je že Francija, pripravljala se je že pogodba z Nemčijo, posebno važna pa je pogodba z Italijani, kjer smo mi kot mejaši najbolj interesirani. Pojavil se je iz krogov industrije klic in zahteva po zaščiti. Težko se je odločiti za tako dalekosežen ukrep, ki ima svoje dobre in slabe posledice, ker je treba predvsem vpoštevati splošne in državne interese. Ta težka vprašanja dajo se rešiti le v vzajemni kooperaciji in v stalnem stiku med ministristvom in interesenti. Na strani ministra je najboljša volja storiti to, kar se pod danimi razmerami da doseči, vendar pričakuje odkritosrčnosti od strani interesentov, da bodo oni v svojih zahtevah uvidevni in zmerni.

V imenu zveze industrijcev je pozdravil g. ministra predsednik Zveze g. D. Hribar omenjajoč, da bo svoječasno poročal ministru o treh glavnih vprašanjih in sicer o valuti, o fiskalni carini in drugem domu, kjer naj bi bili zastopani gospodarski krogi, ki v sedanjem parlamentu nimajo izdatne zaslombe.

V imenu Zveze gremijev je podal njen načelnik g. I. Jelačin ml. sledeči referat:

Gospod minister nam je izkazal izredno čest, da se je po prevzetju dolžnosti resorta trgovskega in industrijskega ministra odtrgal, dasi preobložen z drugimi posli toliko časa, da je stopil med nas, da zasliši naše težnje in nam po možnosti skuša pomagati. Iz srca smo hvaležni gospodu ministru za njegovo pozornost, katero nočemo zlorabiti, da pridemo z malenkostnimi zadevami.

Naša stremljenja in želje so znane. Nimamo nič novega povedati, kakor ponoviti že opetovano tolmačene prošnje s pričakovanjem, da bo našem ministru dana možnost in prilika vsaj nekatere glavne iz njih uresničiti.

Kakor smo takoj po podpisu rapalske pogodbe imeli priliko prositi gospoda ministra, da zahteva v ministrskem svetu zanjo kompenzacijo, ponavljamo vnovič, da smatramo Kočevsko-Brodsko železnico za najvažnejšo za Slovenijo direktno življenjsko vprašanje in ga prosimo, da posveti tej zvezi vso pozornost. Načrti so gotovi, predmeta v teku, gre se le za zagotovitev udeležbe države na tej zvezi. To je naš dohod k morju. brez tega bo propadla Ljubljana in Slovenija in trgovina se bo osredotočila v Zagrebu.

Enako važna je zveza Prekmurja in Ljutomerske doline z Ormožem. Ta dva okrožja sta vsled pomanjkanja redne zveze zadnjega pol leta zelo trpela in prebivalstvu teh pokrajin je treba pomagati, jih prikleniti z železnico

na Slovenijo. Istotako je za razširjenje zvez z našim zaledjem potrebna zveza Rogatec-Krapina, ki je jako kratka in lahko izvedljiva.

Vprašanje carinske administracije je kljub podrobnim sklepom interministerijelne carinske komisije nerešeno. Radi krize se od novembra še ni izvršilo zadevnih sklepov. Glavno je, da finančni minister podpiše priložene mu ukaze za imenovanje carinskih revizorjev v Maribor in Ljubljano. Maribor je postala, kakor je iz izkaza dohodkov razvidno največja carinarnica cele kraljevine, posebno v izvoznem prometu. Na obeh carinarnicah potrebujemo še najmanj po 6 revizorjev, da bodo mogli fizično zmagati promet brez vedno rastočega zastoja. Za g. Jovanovića, ki je kot eksponiran uradnik generalne direkcije carine v Beogradu, določen za nadzorovanje dela carinarnic v Sloveniji, bi kazalo sistemizirati mesto pri delegaciji ministristva financ, pokrajinskega carinskega inspektorja ali ravnatelja, ki bi razen nadzorovanja dobil tudi kompetenco za manipulativne zadeve, kakor so carinska potrdila, zadeve zaznambenega prometa, manjše reklamacije in pritožbe itd. Omenjamo pri tem, da je to v interesu službe in prometa potrebno in da ima delegacija v vsakem drugem resortu, kakor je g. ministru kot bivšem poverjeniku znano, svoj obširen delokrog.

Nalogi za stavbo carinskih skladišč so že dani železnici, treba bi bilo le, da se še ostali sklepi komisije, katero je vodil insp. Tih. Veljkovič, izvršijo. S tem bi bilo ogromno ustrezno našemu trgovcu in našem prometu.

Dalje bi prosili, da se izdajo predpisi za ambalažni, reparaturni in predelovalni promet. Sedaj je tak promet radi izvozne carine in zavarovanja valute zvezan z neverjetnimi težavami. Treba bi bilo tu nekaj olajšave, ker so naše trdke in industrije navezane na tak promet z inozemstvom. Posebno opozarjamo na carine prosto vračanje sodov iz Avstrije, ki so bili še pred vpeljavo carinske meje izvoženi iz Štajerske. Takih sodov se nahaja zunaj še nad 3.000 komadov.

Zadnji čas se je pojavila v naši industriji usodepolna stagnacija, ki je dala povod jaki zahtevi po zaščitni carini. Nam trgovcem, ki zastopamo tu bolj stališče konzumenta, je obstoj in razvoj industrije zelo važen in drag. Zato mislimo, da je najboljša podpora naše industrije razširjenje veljavnosti srbskega zakona za podpomaganje domače industrije iz leta 1898 tudi na naše kraje. S tem bo dana potrebna diferencijacija tuzemske industrije napram starejši in konkurence zmožnejši inozemski. V preteklih dveh letih ni imela naša industrija dovolj vladne podpore pri trgovskih pogodbah in podeljevanju kreditov, da bi bila mogla nabaviti dovolj surovin in za primerno ceno. Prosili bi v tem oziru izdatne podpore.

V novi finančni zakon bi želeli, da se sprejmejo potrebni krediti za to, da se pri nas razvijejo nekatere nujno potrebne nove stroke domače industrije in sicer igračarska industrija, usnjarska in papirna galanterija, keramičnain umetno-mizarska industrija. O tem je cel načrt podal načelnik M. M. Savič v svojem spisu o obrtnostrokovnem šolstvu. Razvoj teh strok je potreben, da začnemo namesto surovin izvažati

fabrikate in kriti potrebo galanterije po možnosti doma.

Slovenska industrija in obrt zamišlja letos napraviti vzorčni velesejem v Ljubljani, katerega prvi namen je, zblížiti naše gospodarske kroge, seznaniti naše sorojake iz Srbije, Bosne in Hrvaške ter Vojvodine z domačo industrijsko produkcijo. Prosili bi gosp. ministra v tem oziru gmotne in moralne podpore, da v polnem obsegu uresničimo misijo in idejo prvega sejma.

Prednikom gospoda ministra se imamo zahvaliti, da imamo sedaj v Ljubljani, po tolikih desetletjih brezuspešne borbe pod Avstrijo, uresničeno našo slovensko trgovsko akademijo. Je sicer gost še v stavbi državne gimnazije, vendar smemo izreči smelo nado, da nam bo naš gospod minister pripomogel morda že v tekočem letu, da se položi temelj za zgradbo stavbe za prosveto našega trgovskega naraščaja in inteligence.

Vsled nekaterih vladnih ukrepov v zadnjem času je postalo razmerje trgovstva proti združništvu zelo napeto. Trgovina stoji že nad poldrugo leto pod kontrolo in ima ravno za dosego letošnjega budžetnega ravnotežja plačati velike davke, predvsem jako občutne davke na vojne dobičke. Konkurenco združništva, ki naj predstavlja organiziranega konzumenta, trgovstvo rade volje pripuščja in sprejema brez ugovora. Ne more pa iz načelnih razlogov dopuščati, da vlada sili uradništvo s prisilnim odtegotvanjem plače vstopiti v zadruga, da se dajejo zadrugam brezobrestna posojila, med tem ko mora trgovec plačevati direktno oderuške obresti, da so zadruga oproščene potom Avramovičevega Saveza 100% prometnega davka pri uvozu in 50% pri izvozu. S tem se ustvarja nečuvvena protekcija združništvu in nelojalna konkurenca trgovstvu, proti kateri vse organizirano trgovstvo naj odločneje protestira. Trgovstvo pričakuje, da bo v Vas našlo zaščito, da se bo tako enostransko podpiranje zadrug na škodo trgovine prenehalo.

Ker se nahaja devizna centrala v likvidaciji, dovolili bi si opozoriti gospoda ministra, da je vprašanje nekaterih kavcij bivše devizne centrale v Ljubljani še nerešeno. Pri likvidujoči Centralni upravi je še neodločeno vprašanje izplačila kurzne diference za dobo od 15. oktobra 1919 do 12. januarja 1920 na kompenzacijsko pogodbo z Avstrijo. Gre se tu za svoto 30 milijonov kron, od česar odpade na Slovenijo svojih 5 do 6 milijonov kron.

Poasniti moramo tudi svoje stališče glede novih monopolov. Trgovstvo se ne strinja s tem, da se špecerijski stroki dnevno odvzemajo novi predmeti in sicer vedno važnejši. Za soljo je prišel na vrsto sladkor in vžigalice. Ni dopustno, da se radi par tuzemskih tovarn, ki izdelujejo zelo slab produkt, prepove poklicni trgovini vsak uvoz vžigalic. Zahtevamo, da se dovoli zopet prosta konkurenca proti plačanju monopolne takse. Enako protestiramo proti temu, da bi trgovino s sladkorjem prevzela monopolna uprava. Obenem zahtevamo, da se ukine samo v Sloveniji veljavna prepoved točenja žganih pijač, ker je vzrok namreč svoječasna stavka železničarjev že davno končana.

Želeli bi, da se obljubljena revizija uvozne prepovedi z dne 23. marca 1920 čimpreje izviši in se izločijo iz prepovedi vse vsakdanje potrebščine, ki ne spadajo med luksus.

Prosimo, da bi se državni gospodarski svet reorganiziral, kakor je svoječasno podala zbornica svoje mnenje, da bi bila tudi stanovsko Zveza gremijev v njem zastopana, da bi bilo ravnotežje med trgovstvom in združništvom primerno varovano.

Dalje bi bilo primerno, da se cenilne komisije za odmerjenje davkov, kakor so obstojale v mirodobnem času, zopet vzpostavijo in omeji sedanji način anonimnega poizvedovanja v premoženjskih razmerah.

Male kroge interesira predvsem v finančnem zakonu predvidena likvidacija 20% prisilnega posojila ob priliki zamenjave denarje, da se čimpreje izvrši; dalje je zamenjava drobiža že zelo nujna in konečno bi bilo pospešiti prenos poštnočkove in hranilne imovine iz Avstrije k nam.

Za notranji trgovski promet bi bilo velike važnosti, da se uresniči projekt dr. Maričića iz Zagreba, da se za celo državo ustanovi enoten čekovni urad. Tudi bi se lahko že pričelo v čekovnem prometu z obrestovanjem vlog, ker je za imovino predpisano visokoobrestno državno posojilo.

Glavna naloga najbližje bodočnosti je, dovršitev nacionalizacije tujih podjetij, prenos njih sedeža u Jugoslavijo in odprava sekvestrov. Nekoliko v zvezi s tem vprašanjem je prenos imovine naših državljanov iz Avstrije in druge likvidacijske agende v bivšo monarhijo. V tem oziru je Avstrija proti nam nastopala še vedno skrajno provokantno in zato pričakujemo od gospoda ministra, da bi pri novih trgovskih pogajanjih varoval naše interese in ne odnehal od zahteve junktima, s katerim smo bili to pot propadli.

Še vedno nerešeno visi vprašanje reforme oziroma izpopolnitve trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. V tej smeri bi želeli takojšnje kompletacije zbornice potom kooptiranja, da bi se moglo v tej važni dobi uspešno delovati za gospodarstvo.

Želeli bi, da se konzularna poročila, ki so za trgovski svet jako važna, publicirajo in pošiljajo trgovskim in gospodarskim korporacijam, kakor je bil svoječasno običaj v Avstriji.

Opozoriti bi si dovolili tudi na potrebo, da se trgovske in konzularne oblasti zanimajo in organizirajo izseljevanje iz naše države, ker eksploatirajo to sedaj izključno inozemski agenti, ki izkoriščajo naše ljudstvo na nečuvven način.

Z zamenjavo perperov je postalo vprašanje definitivne rešitve našega valutnega vprašanja zopet aktualno. Gospodarske korporacije stoje tozadevno na starih, svoječasnih sklepih, da je relacija največja gospodarska nesreča in provzročila neopravičene konjunktore in eksploatacijo prečanstva. Pri tem opozarjamo samo na vedno rastočo inflacijo dinarjev, katere Narodna banka brez pravega poudara izdaja.

Te glavne težnje trgovstva so gospodu ministru že po večini znane in smo jih le ponovili, da vnovič zaprosimo gospoda ministra, da nas podpira pri njih rešitvi.

Za zvezo pokrajinskih obrtnih zadrug je pozdravil g. ministra njen načelnik g. Franchetti, ki je v svojem govoru zlasti povdarjal, da naj g. minister stremi za tem, da se bo srbski zakon o radnjama, ki je v sedanji obliki za nas nesprejemljiv temeljito moderniziral in spremenil z ozirom na do

sedaj pri nas veljaven obrtni zakon. V ta namen naj bi se osnoval obrtni državni svet in sklicala anketa, ki bi celo smer temeljito proučila, predno se tozadevno odloča. Nato se je govornik še dotaknil vprašanja visokih doklad za bolniške blagajne in drugih perēčih obrtnih vprašanj. Za njim je zbornični svetnik gosp. I. Perdan poročal o sedanjem načinu odmerjanja davkov za trgovce in obrtnike in prosil, da se mirodopske cenilne komisije zopet vspostavijo. Konečno je poverjenik za socialno skrb g. A. Ribnikar poročal o anketah, ki se vršijo sedaj na vladi o zastoju v industriji, kar povzroča dnevno bolj rastočo brezposelnost, ki je v sedanjem času baš največji državni sovražnik. Slikal je razvoj razmer pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, kjer vsled visoke izvozne carine na elektrode in nizke uvozne carine za železo počiva delo, navajal je posledice izvozne carine pri cinkarni v Celju, ki je državno podjetje, ter v jeklnah v Ravnah, ker država naroča svoje potrebe v Pešti in na Dunaju, namesto, da bi jih dala delati doma. Omenil je tudi stanje Vevške papirnice, ki ne more dobiti nujno potrebnih obrestnih sredstev, ker se ne dovoli izvoza male količine premoga v kompenzacijo.

G. minister je z zanimanjem sledil izvajanju posameznih govornikov in podal potrebna pojasnila o stanju važnejših vprašanj. Nato je g. minister sprejemal v avdijenci zastopnike posameznih industrijskih in trgovskih skupin, predvsem delegate Trboveljske družbe, kjer se je informiral o stanju delavskih pogajanj.

DR. JOSIP HACIN:

O zapori našega imetja v Avstriji.

Avstrijska republika je dala z ukazom državnega urada financ z dne 18. aprila 1919 pod zaporo vse odprte depote, vloge, dobroimetja, safe in zaprte depote, ki pripadajo fizičnim osebam, družbam in jurističnim osebam, katere imajo svoje bivališče ali svoj sedež v Jugoslaviji. Glede zapore je te dni avstrijsko zastopstvo v Ljubljani poslalo predsedstvu deželne vlade, z ozirom na vesti o zaporah inozemskih imetij v Avstriji neko pojasnilo, ki je bilo objavljeno tudi v nekaterih slovenskih listih. V tem pojasnilu navaja avstrijsko zastopstvo v Ljubljani one olajšava, katere je odredila avstrijska republika z naredbama z dne 18. septembra 1920 in z dne 17. novembra 1920. Te olajšave giede zapore inozemskega imetja v Avstriji se v tem pojasniliu navaja tako, kakor bi veljale tudi za naše državljane, da torej na podlagi teh naredb naši državljani s svojim premoženjem, nahajajočim se v avstrijski republiki, lahko do gotove meje prosto razpolagajo.

Avstrijsko zastopstvo v Ljubljani pa — hote ali nehote — v tem pojasnilu zamolči, kar je za naše interesirane kroge najvažnejše, namreč dejstvo, da naredbi z dne 18. septembra 1920 in z dne 17. novembra 1920 za pripadnike kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev sploh ne velja ta, da torej napram pripadnikom Jugoslavije še vedno v celem obsegu velja ukaz avstrijskega državnega urada financ z dne 18. aprila 1919 in je torej naše premoženje še vedno pod zaporo.

Z ozirom na omenjeno dvoumno pojasnilo je potrebno, da vemo, v kakem štadiju se nahaja vprašanje našega imetja, nahajajočega se pod zaporo v avstrijski republiki.

Da se da našim upnikom zaslomba in se isti obvarujejo prevelikih škod, se je jeseni 1919 leta ustanovila »Zveza upnikov v Sloveniji za privatne terjatve proti dolžnikom v avstrijski republiki«. Prizadevanje »Zveze upnikov« je šlo v prvi vrsti za tem, da izposluje od naše vlade represalije, s katerimi bi se dosegel dvig zapore. Zveza upnikov je poskušala to doseči že na konferenci meseca januarja leta 1920 v Sarajevu. Nadalje je odposlala meseca aprila m. l. odposlanca na Dunaj, da bi sondiral tamkajšno razpoloženje, a konstatiralo se je, da je razpoloženje Dunajčanov popolnoma pasivno. Tudi meseca junija m. l., ob priliki trgovskih pogajanj z Avstrijo, je spravila Zveza to vprašanje zopet v tir, a različni gospodarski in drugi momenti so takrat prisilili vlado k temu, da je morala od svoje zahteve glede izročitve našega premoženja popustiti. Avstrijski delegati pa so obljubili, da bo avstrijska republika v najkrajšem času stavila svoje predloge glede dviga zapore nad našim imetjem, a do danes se to še ni zgodilo. Zadnji čas se zopet obstaja nova pogajanja z avstrijsko republiko, vendar se taka pogajanja doslej še niso začela.

Interesi slovenskih upnikov so se pojasnili merodajnim faktorjem prav tako direktno, kakor tudi potom deželne vlade za Slovenijo. Vzrok, da do re šitve tega vprašanja do danes ni prišlo, leži na strani avstrijske vlade, ki kot kriditar to vprašanje hladnokrvno omalovažuje.

Ukinjenje izdajanja omejenih stavbenih koncesij.

Ministrstvo trgovine in industrije oddelek, v Ljubljani je z razpisom z dne 24. decembra 1920 št. 10.491/20 ukinilo izdajanje omejenih stavbenih koncesij ter se bo razpis še naknadno razglasil naredbenim potom. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je bila lansko jesen vlado opozorila na nujno potrebo, da se v bodoče omejene stavbene koncesije ne izdajajo. Položaj, ki je bil svojčas pri izdaji razglasov bivše c. kr. deželne vlade za Kranjsko in za Koroško merodajen, se je namreč v teku zadnjih 25 let v toliko izpremenil, da v interesu povzdige stavbenega obrta kot tudi iz ozirov javne varnosti moramo zahtevati, da se dosedanje primitivno stanje ukine in se stavijo strožje zahteve za izvrševanje stavbenih koncesij. Morebitni pomislek, da je v sedanjih dobi obnove zemlje treba zadovoljiti se tudi z manj vrednimi stavbenimi deli, ni dandanes umesten, ker razpolagamo že z zadostnim naraščanjem strokovno usposobljenih obrtnikov,

Dotični vladni razpis se glasi sledeče:

Razglas bivše c. kr. deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 28. dec. 1894, dež. zak. št. 3 ex 95 in razglas bivše c. kr. deželne vlade za Koroško v Celovcu z dne 11. marca 1896, dež. zak. št. 10, s katerim se je v zmislu § 6 zak. dne 26. dec. 1893, drž. zak. št. 193, dovolila izdaja omejenih koncesij za zidarski, tesarski, kamnoseški in vodnjakarski obrt v omenjenih deželah, se s tem ukineta in se obenem obrtnim oblastvom I. stopnje naroča, da počenši s

1. januarjem 1921 ne podelijo več nobene navedene omejene koncesije.

Predpogoji, pod katerimi sta se izdala navedena razglasa v Sloveniji ne obstojajo več, ker razpolaga Slovenija že s precejšnjim številom popolnoma strokovno usposobljenih mojstrov teh obrtov, ker je za tozadevni naraščaj vsled obstoja državnih obrtnih šol v zadostni meri preskrbljeno in ker ne gre, da bi se v sedanjem času splošne obnove dovoljevalo izvrševanje stavbnih del manj usposobljenim osebam zlasti z ozirom na precej visoko razviti stavbeni obrt.

Pri podeljevanju stavbnih koncesij v Sloveniji obstoječi predpisi so s tem označeni.

S tem razpisom izvršeno ukinjenje cit. razglasov se bo naknadno razglasilo naredbenim potom.

Bodite previdni pri nakupovanju strojev.

Neprijetne posledice vojne opazamo tudi v strojni industriji. Med vojno je bila potreba vojnega materiala velikanska in zato so nastale številne nove tovarne, ki so delale vojne potrebščine. Ko je nehala vojna, so ostala tako nova podjetja seveda brez naročil. Tovarne pa obstojijo, delavstvo je tudi na razpolago, zato hočejo delati tudi take tovarne. Ker pa starih odjemalcev nimajo, zato si pomagajo na drug način. Da bi prišle do kupčij, ponujajo svoje izdelke jako po ceni.

Kdor pa pri današnjih visokih cenah surovin in delavne sile ponuja poceni, mora porabljati slab material in tudi izvedba dela ne more biti dovolj natančna. Zategadelj so taki izdelki le navidezno poceni.

Neki mlinar je kupil čistilec za zdrob. Cena je bila nizka za današnje čase. Ali stroj je bil neporabljiv in ga je moral dati popolnoma predelati in kljub temu ni deloval tako, kot bi drag stroj znane znamke. Neki drugi obrtnik si je nabavil trier, ali plašč je bil namesto iz trde kompozicije skoraj iz samega svinca in tudi ležišča so bila v kljub obilemu mazarju v nekaj mesecih popolnoma izgledana.

Zato, tovariši, bodite pri nakupovanju orodnih in drugih strojev previdni, ne dajte se zapeljevati po navidezno nizkih cenah. Naročajte le znane znamke in pri znanih starih tvrdkah, ki so se že pred vojno pečale z izdelovanjem takih strojev. Z novo tvrdko stopi v zvezo šele tedaj, ko imaš dokaze v rokah, da so njeni izdelki res dobri.

Naši shodi in zborovanja.

Vabilo na redni občni zbor zadruga sobnih črkoslikarjev in pleskarjev v Ljubljani, kateri se vrši v pondeljek, dne 17. jan. 1921 ob 3. (15.) uri v salonu gostilne pri Mraku, Rimska cesta. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Proračun za l. 1921. 6. Določitev zadruga doklade za l. 1921. 7. Sprememba pravil. 8. Določitev nagrade zadrugnemu načelstvu. 9. Raznoterosti. Ako občni zbor ob 3. (15.) uri ne bode sklepčen, se isti vrši eno uro kasneje ob vsakem številu navzočih članov. Člani, kateri se občnega zbora ne udeležijo, se jih kaznuje z globo do 20 K na pod-

lagi zadruga pravil. Pripominja se, da se po drugih javnih časopisih predstoječe ne razglasi, pač pa se bo posameznim članom dostavil eden izvod tiskanih vabil potom okrožnice.

Kolektivna zadruga obrtnikov v Brežicah ima dne 23. januarja 1921 redni zadruga občni zbor ob pol 9. uri predpoldne v Narodnem domu.

Slov. obrtno društvo v Brežicah vabi na obrtni shod, kateri se vrši dne 23. januarja 1921 ob 10. uri predpoldne v Narodnem domu. Po shodu se vrši istega društva redni občni zbor.

Razno.

Zastoj v čevljarstvu. V čevljarstvu in industriji je nastal v zadnjih mesecih velik zastoj, ker se je naenkrat izkazalo, da je več blaga, nego se ga more prodati. Vsled padajoče vrednosti avstrijskega denarja so prišle ogromne množine izdelanih čevljev iz Avstrije v Jugoslavijo, ki so mnogo ceneji nego naši domači. Izkazalo se je, da naši obrtniki in industriji ne morejo izdelovati tako po ceni čevljev, kakor jih dobimo iz Avstrije. Posledica temu je bila, da so morale velike čevljarke obrti zmanjšati svoj obrat in da sedaj ne izrabljajo niti polovico svoje delazmožnosti. Nadaljna posledica je, da so obrtniki in delavci nezaposleni. Gledati je treba, da se odstranijo vzroki, ki so prignali čevljarstvo obrt in industrijo v to krizo. Na drugi strani pa je treba konsumenta ščititi tako, da se ta čevljarstva kriza ne reši na račun konsumenta. Čevljarstva obrt toži, da so sirovine predrage. Avstrijski čevljar dobiva sirove kože za polovico ceneje nego so pri nas. Naše obrtnike tlačijo nadalje visoke cene vseh ostalih čevljarstvih potrebščin, kakor trakov, zaponk, blaga za podlago itd. Te čevljarstve potrebščine uvažamo in čevljar mora plačati visoko uvozno carino. Ta carina naj se odpravi, da bo čevljar mogel vse čevljarstve potrebščine, ki jih ne izdelujemo doma, carine prosto uvažati. Sedaj prihaja iz Avstrije tudi velika množina finih čevljev, ki spadajo pod luksuzno blago. Ni v interesu države, da podpira uvoz luksuznega blaga. Radi tega je upravičeno, da se na tako luksuzno blago poveča sedaj obstoječa 10% na carina najmanj na 20 do 25% od fakture. Na ta način bi se vsaj deloma odstranili vzroki sedanje krize.

Terjatve in dolgovi naših denarnih zavodov v Avstriji in Madžarski, ki izhajajo iz hipotekarnih posojil. »Savez novčanih in osiguravajučih zavoda« v Zagrebu je svojim interesentom objavil svoje stališče glede valute, v kateri naj se izplačujejo denarne obveznosti in terjatve naših državljanov napram Nemški Avstriji in Madžarski. Iz tozadevnih členov trianonske in senžermenske mirovne pogodbe sledi jasno, da se morajo vse terjatve in dolgovi, ki obstoje med našimi državljanji na eni in pripadniki avstrijske ali madžarske republike na drugi strani, in ki so nastali pred koncem oktobra 1918, izplačati v naši valuti, t. j. v kronsko-dinarski vrednosti. Glede kurza določajo mirovne pogodbe, da je za to merodajen srednji kurz, katerega je imela krona ali dinar v Ženevi tekom dveh mesecev pred 1. novembrom 1918. Izkazalo pa se je, da se mirovna pogodba ne bo mogla v tej točki izpolniti. Zato se bo to vprašanje najbrže na poslaniški konferenci v Parizu rešilo. Pred kratkim pa je madžarska vlada izdala naredbo, po kateri niso dolžni pripadniki današnje Madžarske

za svoje terjatve napram našim državljanom prejemati izplačilo v madžarskih kronah, nego naj zahtevajo jugoslovanske krone. Ta naredba pa je za nas neobvezna, ker je treba najprej razčistiti vprašanje, v kaki valuti nam bodo Madžari vrnili naše terjatve. Posebno pa ne more ta naredba veljati za izplačevanje hipotekarnih dolgov, ki so vknjiženi na posestvih v našem kraljestvu. Izplačevanje takih kreditov mora po mirovni pogodbi urediti poseben dogovor med interesiranimi državami. Madžarski hipotekarni zavodi izplačujejo svoje zadolžnice v madžarskih kronah, kritje za te zadolžnice pa zahtevajo pri nas v naših kronah. Banke imajo od tega posla neupravičen dobiček. Na drugi strani bi naši hipotekarni zavodi, ki imajo terjatve na Madžarskem, dobili dolg izplačan v madžarskih kronah, svoje zadolžnice pa bi morale izplačevati v našem denarju. »Savez« je z ozirom na to stanje predložil vladi predlog, da v sporazumu z Avstrijo in Madžarsko reši to vprašanje na ta način, da bodo naši hipotekarni dolžniki svoje dolgove izplačevali v nominalni višini z ono valuto, s kakršno hipotekarna banka izplačuje svoje zadolžnice.

Kdaj je plačati davke? Finančna delegacija objavlja uradno, da je minister za finance na podlagi člena 96 finančnega zakona za leto 1920/21 odredil, da se vsi davki, ki odpadejo na čas od 1. januarja do 31. maja 1921, razen davka na poslovni promet in davka na vojne dobičke, brez ozira na zapadlost po dosedanjih predpisih izterjajo prisilnim potom po preteku 14 dni, ko se tozadevna odredba objavi po občinah. Za leto 1921 še nepredpisane davke je plačati po višini zadnjega predpisa.

Prejemnikom »Obrtnega koledarja« za leto 1921! Podpisano upravnništvo mora v najkrajšem času poravnati vse stroške za letošnjo izdajo koledarja, zato apelira na vse prejemnike istega, da nakažejo nemudoma pripadajoči znesek 20 K za komad.

Upravnništvo »Obrtnega koledarja« v Ljubljani.

II. obrtniški ples v celjskem Narodnem domu dne 1. svečana bode spet nekaj izvanrednega. Priprave so v polnem teku, posebno dame delujejo marljivo in še premišljujejo, na kak način bi udeležnikom pripravile kar najprijetnejših presenečenj. Velika dvorana bo ta večer, kakor čujemo, pravi paradiz, cvetlični korzo pa naravnost čaroben. Prihodnje dni se bodo razpošiljala vabila. Da se ne spregledajo prijatelji obrtnišva, ki bi se zabave radi udeležili, svetujemo že sedaj, da se vabila za posamezne zunanje kraje zasigurajo s prijavo števila udeležencev pri Občeslovenskem obrtnem društvu v Celju. Pripravljalni odbor se je postavil na stališče, da nudi za male izdatke kar največ zabave; zaradi tega je stopnina izvanredno nizka in bodo tudi cene okrepljivo normalne.

Obrtno-zadružno nadzorništvo — Urad za pospeševanje obrti, ekspozičura v Celju. Ta urad je začel poslovati in se nastani začasno v Prešernovi ulici št. 3, kamor naj se obrtništvo in zadruga v slučaju potrebe oglašajo.

Obrtno društvo na Vranskem se snuje in je sklican ustanovni občni zbor na nedeljo 16. januarja popoldne ob 2. uri. Obrtniki vranskega okraja, pridite na zborovanje v polnem številu! Kaj pa drugi sodni okraji? Zelo mnogo jih je še brez obrtnega društva.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg 4.

Telefon št. 508. - Poštno-č. urad SHS
št. 12.051. 13, 24-2

Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča opravila kar najkulantneje. Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s

4%

od dne vloge do dne dviga.

Važno za vsakega obrtnika!

Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani priporoča obrtnikom v nakup sledeče knjige:

Obrtno pravo in delavsko zavarovanje.

Sestavil dr. Bogomil Senekovič. — Stane 10 K.

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas.

Spisal Mihael Presl, profesor na drž. obrtni šoli v Ljubljani. — Stane 14 K.

Pomočniska izkušnja za rokodelske obrte.

Sestavil Henrik Podkrajšek, profesor na drž. obrtni šoli v Ljubljani. — Stane 12 K.

Obrtniki, izobrazujte se!

Naznanjamo p. n. občinstvu, da se je sporazumno s tvornicami železne industrije v Jugoslaviji ustanovila

Centralna nakupovalnica starega železa d. z o. z.

s sedežem v Ljubljani

Gospodstva cesta šte. 1
FRAN STUPICA.

Družba kupuje staro železo seh

!!! rst ter plačuje najvišje cene. !!!

Opozarjamo p. n. občinstvo, da od 1. novembra t. l. kupujejo tvornice staro železo samo potom naše centrale.

10 2-2

Arhitekt in stavbenik

VILJEM TREO

stavbeno podjetje.

LJUBLJANA

Gospodstva cesta 10.

9, 5-2

ANTON TONEJC & Comp.

Glavna zaloga Rogaške kisle vode za Štajersko in Koroško vedno vseh vrst v zalogi.

Kupuje in prodaja vse vrste deželnih pridelkov. Maribor, Mlinska ulica št. 23. 7 5-

Kovaški meh

dobro ohranjen, tudi za orglje, se proda. Cena 4000 K. 12, 3-2

Remžgar & Smerkol, Ljubljana
Florjanska ulica 13.

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), ameriškansko strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ..

ima še vedno v zalogi tvrdka:

Medic, Rakovec & Zankl

družba z o. z.

Preje A. ZANKL sinovi,

Ljubljana.

Ceniki se sedaj ne pošiljajo.

6, 4-2

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Barva vedno vsakovrstno blago,

čisti obleke,

pere vsakovrstno perilo in hodi brezplačno na dom iskat,

svetlo lika

ovratnike, zapestnice, srajce. 4, 5-2

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip šte. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Nujna dela se takoj izvršujejo.

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 20. — TELF. 470.

PODR. MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 9.

PRIPOROČA
PNEVMATIKE ZA AUTO
IN KOLESA, TER VSAKE VRSTE
GUMIJEVIH PREDMETOV, ISOLIRANE ŽICE
ZA ELEKTRIČNO NAPELJAVO IN ELEKTROTEH-
NIČNI MATERIJAL PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH!!!!

1, 19-2

5 7-2

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave
Vojnovič & Cie - Ljubljana
Wilsonova c. 22, se priporoča.

2, 6-2

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški pri Ljubljani, Celovška cesta
porablja v svojem obratu samo najboljše blago.
Izvršitev točna. — Cene zmerno. — Za izvršena dela se jamči.

8 5-2

JADRANSKA BANKA

Delniška glavica: K 30,000.000.—. Rezerva nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj. **Brzjavni naslov:** Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

3 6-2